

Rolf Guttusen

»Endurminningar«

»Det Spørgsmål gør sig gældende i denne tid: Hvad er Aarsagen til, at Folk gaar til Baptisterne? Er det fordi, der ingen Kristendom eller ingen Jesus findes i denne Menighed? Ere vi da Hedninger og have intet Kjendskab til den hellige Skrift? Maa Vi blive Baptister for at blive kristne og blive salige?« Hann gjøgnumgongur so munin í trúgv millum lutheranarar og baptistar, og sigur millum annað:

»De siger blandt andet, at naar man tror og bliver gjendøbt, saa er man frelst, og kan ikke fortæbes. Gud kan altsaa ikke fordømme dem. De formaste sig derfor til at gaa i rette med deres Skaber.«

Men tað var eisini rumbul í Meinigheitshúsinum. Her endurprentar Heri eitt sjáltsamt 8 síður langt bræv við vøkru og regluligi hondskriftini hjá abbanum. Johan V. Mohr tekur seg burtur úr arbeiðinum í Meinigheitshúsinum, orsakað millum annað av, sum hann skrivur »den forstyrrelse og vanhelligelse, som Huset har været Gjenstand for, og alt det utilbørlige og usømmelige, der i de senere Tider er foregået...« Hesin ófriður er komin í av, at Indre-mission hevur sett seg á stýrið í Meinigheitshúsinum, og Johan meinar at Indremissionerurin Moe framsetur »sin vranglære fra Menighusets talerstol.« Ein annar predikantur, Ryving-Jensen »havde store Planer og Drømme om at blive de vankundige færøske Hedninges Apostel.«

Bókin gevur eisini eina fina mynd av tíðini í Havn, hvat víðvíkur arbeiði, og til tíðir stríðið at fáa mat á borðið. Fyrsta jobbið var sum 11 ára gamal at klistra filmsplakatir upp á steýrar í býnum. Undir krígunum fekk hann arbeiði hjá eingilskmonnum, við at stoyppa barakkgrundir og kanónfundamentir. Í 1946 fór hann niður at læra til bókhaldara, og har eru nógvar spennandi frásagnir um lívið í Keyptmannahavn, tíðarmyndir. Hann kom aftur til Havnar í 1949, og skjótt mótir hann vøkru Maritu, sum hann bleiv giftur við, í dans í Tórshøll. Seinni kom hann á skrivstovuna hjá Wenzel Petersen, skifti síðan til Thomas Dam, og gjørdi eitt vala arbeiði har. Men so verður hann embætismaður á Gjaldstovuni í 1956, og hetta bleiv so hansara lívsstarv. Vegna 'misregimente' har seinast í 80'unum kennir hann seg noyddan at siga upp í 1991.

Embætismaðurin. Stjórin á Gjaldstovuni

Heri sigur frá (s.127-154), hvussu stjóratíðin bleiv ørkymlandi, tí fyrisitingin í Tinganesi ómotiverað var farin at arbeiða óvanligt og í fleiri førum óprofessionelt. Vanligt hevði verið, at figgjarlógin og inntøkulógir vórðu gjørdar í felag av professionellu leiðsluni á Gjaldstovuni og politisku leiðsluni í figgjarnevndini og Tinganesi. Men í 1986 bleiv eingin á Gjaldstovuni

Paladsrevolution tók seg upp í fyrisitingini í 1986, og í 1988, og har uppstóð sannur ruðuleiki viðvíkjandi landskassanum

spurdur, eiheldur skrivstovustjórin í Landsstýrinum, Johan Djurhuus. Tí vóru lógaruppskotini fylt við banalum feilum, tá tey vórðu lögð fram. Heri skrivur: "Einfalt skrivstovuskil var farið at bila. Eitt nú hetta, at kenna mun á fylgiseðlum, notum, rokningum, fakturum og kontoavritum. Hesi skjøl vórðu ávíst til útgjaldingar hvørt um annað, sum best bar til. Upphæddir vórðu ávístar til gjaldingar meira enn eina ferð." (s. 128).

Gjaldstovan verður niðurlögð uttan nakra fyrirreiking í 1987, og Føroya Tollstova uppstendur uttan nakra avhendingargerð. Hon verður ríkin uttan nakra lóg ella løgtingsjáttan. Stjórar í rúgvum blíva settir, og tað hendi uttan at stórvini vórðu lýst leys. Johan Djurhuus, skrivstjóri, legði frá sær í 1988, men starvið bleiv ongantíð lýst leyst.

Paladsrevolution tók seg upp í fyrisitingini í 1986, og í 1988, og sum Heri skrivur, "har uppstóð sannur ruðuleiki viðvíkjandi landskassanum."

Í hesum árum koma so allar veð-

haldsgøllurnar, sum drenar landskassan fyri nógvar 100 milliónir kr. Hetta er ikki mjúkur lesnaður, um samanblanding av almennum og privatum pengum og áhugamálum. Heri lýsir hetta 'misregimente' í detaljum við fleiri dømum. Onkur man minnst nœvnini Heygadrangur, Skálafjall, Bjørn Ólason, Reynsatind, Giljanes, tanga-, kemikaliu- og farmaskip. So kom svindil við upphøggingarstuðli. Enn spækja upphøgð skip í føroyskum sjógvi.

Ein niðursatøða hjá Hera er henda: »Tær umrøddu útgjaldingarnar úr landskassanum, orsakað av veðhaldum mótvegis tveimum skipasmiðjum og upphøgging av fiskiskipum, sum landsstýrið hevði latið einstaklingum upp í hendi at umsita, snúði seg samanlagt um meira enn 560 milliónir.«

Tað var 40% av figgjarlógini í 1986.

Út frá hesum fáu veruleikum er lætt at ímynda sær, hví landið nøkur fá ár seinni fór á húsagang. Men enn eru tað forherðingar, Heri citerar ein fyrrverandi løgmann, sum gevur danskarum alla skyldina.

Ja, góða mamma tað var ikki eg.

Føroyska samfelagið stóð í botni nøkur ár í 90'unum. Men tað vardi ikki so leingi: »80-árinu lógu ikki leingi í dvala. 1998-2003 gjørdust framhald av ørskapinum, tó í øðrum búna við ógvisligum avleiðingum.«

Ein serlig søga er um Blokkín, sum Heri bæði her og í bløðunum hevur skrivað nógva um, og tað er allastaðni væl dokumenterað. Eg fái ikki pláss/stundir at leggja málið fram her, men niðurstøðan má vera, at 'niðurfyrstingin' er framd í heimildarloysi og er avtalubrot.

Alt tóktist innantómt, meiningsleyst, óviðkomandi, ósatt

Eg lati Hera Mohr fáa seinasta orðið, har hann ger støðuna upp:

»Í míni stjóratíð 1986-1991 gjørdist hvør dagur mær alt meira ein liðing, ein sálarlig eyðmýking. Arbeiðsgleðin hvarv, og alt tóktist innantómt, meiningsleyst, óviðkomandi, ósatt. Á mínum borði lógu nøkur átroðkandi mál, sum eg, skrivliga og munnliga, bað landsstýrið taka støðu til. So eiðasørt eg fekk svar, líkamikið hvønn eg vendi mær til. Eg var komin í andaligt tómrúm... frægasta loysnin var, at biðja løgmann at loysa meg úr embættinum.« – Tað varð gjørt 1. november 1991.

Eg ynski Hera tillukku við hesi finu bók.

3. november 2011

